

บทที่ 1

บทนำ

องุ่นเป็นไม้ผลที่โครงการหลวงส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพโดยเน้นพันธุ์องุ่นรับประทานสดชนิดไม่มีเมล็ด เพราะผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูง ให้ผลตอบแทนต่อพื้นที่ได้สูง เหมาะสำหรับพื้นที่สูงที่เกษตรกรมีพื้นที่จำกัด และลดการบุกรุกพื้นที่ทำลายป่า อีกทั้งการปลูกองุ่นยังสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วยโดยระหว่างปี พ.ศ. 2548-2552 มูลนิธิโครงการหลวงได้วิจัยการปลูกองุ่นระบบใหม่คือ ระบบการจัดทรงต้นขององุ่นไม่มีเมล็ดพันธุ์ Beauty Seedless แบบตัว T โดยเลี้ยงให้มีกิ่งสาขาและมีระยะปลูก 6x3 เมตร ซึ่งสามารถให้ผลผลิตเฉลี่ย จำนวน 100.72 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี (เมื่อต้นอายุ 5 ปี) คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 12,926.64 บาทต่อต้นต่อปี (88 ต้นต่อไร่) (วิรัตน์, 2552) ซึ่งโครงการหลวงได้นำการปลูกองุ่นระบบใหม่นี้ไปส่งเสริมแก่เกษตรกรและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี โดยในปี พ.ศ. 2559 มีเกษตรกรที่ปลูกองุ่นจำนวน 106 ราย พื้นที่ปลูก 90.68 ไร่ ปริมาณผลผลิต 18.8 ตัน มูลค่ารวม 2.9 ล้านบาท (งานพัฒนาและส่งเสริมไม้ผลขนาดเล็ก มูลนิธิโครงการหลวง, 2559) และจากการศึกษาและวิเคราะห์การผลิตและการตลาดขององุ่นภายในประเทศและต่างประเทศโดยเริงชัยและคณะ (2557) พบว่าการผลิตองุ่นบนพื้นที่สูงยังมีศักยภาพสูงมากเนื่องจากมีช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ตรงกับผลผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศ คือระหว่างเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ และผลผลิตเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการวิจัยและพัฒนาการผลิตองุ่นบนพื้นที่สูงของประเทศไทย คือ การวิจัยด้านพันธุ์ให้มีความหลากหลายและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด และทัดเทียมกับองุ่นนำเข้าจากต่างประเทศ คือ รสชาติหวาน ผลมีความกรอบ โดยอาจมีหรือไม่มีเมล็ดก็ได้ ดังนั้นการผลิตองุ่นบนพื้นที่สูงยังมีโอกาสที่จะพัฒนาการผลิตเพื่อให้เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าหรือผลตอบแทนให้ดียิ่งขึ้นโดยการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพขององุ่น

การเพิ่มพันธุ์องุ่นที่สามารถส่งเสริมปลูกเป็นการค้าได้ให้มีจำนวนและความหลากหลายมากขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาด เนื่องจากพันธุ์องุ่นที่ส่งเสริมในขณะนี้ มี 1 พันธุ์เท่านั้น คือ Beauty Seedless โดยพันธุ์องุ่นที่ต้องการต้องเป็นพันธุ์ที่มีคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูงในช่วงเวลาที่ไม่แข่งขันกับผลผลิตนำเข้า แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการนำองุ่นหลายพันธุ์มาทดลองปลูกในประเทศไทยรวมทั้งโครงการหลวง แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการปลูก เพราะมีปัญหาการออกดอกและให้ผลผลิตต่ำ เนื่องจากระบบปลูกและวิธีการปฏิบัติดูแลรักษาที่ใช้ตามระบบเดิมไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีเป้าหมายนำเอาพันธุ์การค้าต่างๆมาทดลองปลูกโดยใช้ระบบปลูกใหม่ของโครงการหลวง โดยในปี พ.ศ. 2557-2559 ได้ทดสอบพันธุ์องุ่นจำนวน 20 พันธุ์ ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ พบว่ามีองุ่นจำนวน 3 พันธุ์คือ Flame Seedless, Thompson Seedless และ Perlette ที่มีคุณภาพผลผลิตที่มีรสชาติและขนาดข้อผลที่ดี ทั้ง 2 ฤดูการเก็บเกี่ยวแต่ยังคงมีปริมาณผลผลิตน้อย ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาการเพิ่มผลผลิตในองุ่นพันธุ์ Flame Seedless, Thompson Seedless และ Perlette พร้อมทั้งเพิ่มจำนวนพันธุ์ที่ทดสอบและเก็บข้อมูลการวิจัยอย่างต่อเนื่องให้ได้ผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การผลิตองุ่นในโรงเรือนในปัจจุบันมีต้นทุนการสร้างโรงเรือนสูง หลังคาเป็นระบบปิด ไม่สามารถเปิดรับแสงแดดในฤดูฝนที่มีแสงแดดน้อยได้ ส่งผลให้การเจริญเติบโตของต้นและคุณภาพของผลผลิตต่ำ และรูปแบบโรงเรือนยังไม่เหมาะสมต่อรูปแบบการจัดทรงต้นแบบใหม่ อีกทั้งรูปแบบค้ำแบบผืนในปัจจุบันมีความสูงมากจึงใช้เวลาในการตัดแต่งกิ่ง และการขอยผลองุ่นเป็นเวลานาน ส่งผลต้นทุนแรงงานในการผลิตเพิ่มขึ้นด้วย

ดังนั้นจึงควรศึกษารูปแบบค้ำและโรงเรือนที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ และเอื้อต่อการจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต โดยในปี พ.ศ.2558-2559 ได้สร้างโรงเรือนและปลูกองุ่นในเดือนกรกฎาคม 2559 ดังนั้น จึงต้องเก็บบันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต สภาพภูมิอากาศ ปริมาณและคุณภาพผลผลิตต่อไปปี 2560 นี้

ในส่วนของการผลิตองุ่นพันธุ์ Beauty Seedless ในฤดูฝนในปัจจุบันยังพบปัญหาสีผิวผลไม่สม่ำเสมอทั้งข้อและความหวานอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพของโครงการหลวง (ต่ำกว่า 15 °Brix) ดังนั้น จึงต้องศึกษาหาวิธีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตองุ่นเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดียิ่งขึ้นโดยใช้เทคนิคการควั่นกิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบพันธุ์องุ่นรับประทานสดที่มีศักยภาพการผลิตบนพื้นที่สูง
2. เพื่อศึกษารูปแบบค้ำและโรงเรือนพลาสติกสำหรับองุ่นพันธุ์ Beauty Seedless
3. เพื่อศึกษาวิธีการควั่นกิ่งเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตขององุ่นพันธุ์ Beauty Seedless

